

**VULNERABLES: COMPASSIÓ I CURES D'INFERMERIA EN
LA HISTÒRIA DE L'HUMANITARISME**

Col·loqui de la SCHCT (2017-2018)

**I have done my duty:
la fatiga de la compasi3n en Florence Nightingale**

Dolores Mart3n Moruno

Universitat de Gen8ve (Ginebra)

Dijous 15 de març de 2018

18:00 h

Anfiteatre de la Resid8ncia d'Investigadors
carrer Hospital 64, 08001 Barcelona Tel. 93 443 27 59

www.residencia-investigadors.es

Doctorada en 2006 pel Centre Alexandre Koyré i la Universidad Autónoma de Madrid, la tesi de Dolores Martín Moruno es publicà amb el títol *Electric and Magnetic Dreams in Romantic Europe: The debate about the representation of Nature in the late eighteenth and the early nineteenth centuries* (París, Blanchard, 2014). Formada en història i filosofia de la ciència, des de 2011 participa en la docència de l'història de la medicina i de les emocions a la Universitat de Ginebra.

Resum. Florence Nightingale ha estat, sense cap dubte, la figura més celebrada en la història de la infermeria. Més coneguda com “la dama del llum” per les rondes que realitzava durant la nit per vigilar l'estat de salut dels soldats convalsents durant la Guerra de Crimea (1853-1856), el seu caràcter encarna la importància de la compassió, una reacció al sofriment aliè que sempre es tradueix en una acció per alleujar-ho, en la pràctica fundacional de les cures d'infermeria. Ella mateixa reforçava la seva pròpia imatge com a mare compassiva dels soldats de l'hospital de Scutari quan explicava en una de les seves cartes des de Crimea, que només estava complint amb la seva obligació en lluitar contra la misèria generada per la guerra. Aquesta imatge heroica de Nightingale contrasta, no obstant això, amb una altra faceta més vulnerable com a possiblement malalta del que avui es denomina síndrome de fatiga crònica o fatiga compasional. Aquesta dolència, que afecta especialment als treballadors humanitaris, està directament relacionada amb la seva exposició constant al dolor aliè, així com als obstacles que troben per posar-li remei a causa de les dificultats del terreny. A la llum de la correspondència que Nightingale va mantenir durant el conflicte de Crimea, aquesta xerrada proposa examinar la vulnerabilitat dels agents humanitaris en convertir-se en víctimes col·laterals dels conflictes armats.

Organització

Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica (SCHCT)
Institució Milà i Fontanals (CSIC, Barcelona)

Amb la col·laboració

Residència d'Investigadors

Coordinació

Àlvar Martínez-Vidal (IHMC, Universitat de València) alvar.martinez@uv.es

Jon Arrizabalaga (Institució Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona) jonarri@imf.csic.es

***

Aquest Col·loqui es duu a terme en el marc del projecte de recerca MINECO “Acciones de socorro y tecnologías médicas en emergencias humanitarias: agendas, agencias, espacios y representaciones” (HAR2015-67723-P).

